UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Ambrosius Calepi/||nus Bergomates: professor de||uotus ordinis Eremitarum sancti Au/||gustini: Dictionum latinarum e greco || pariter diriuantiu[m]: earu[n]de[m]q[ue] interpre/||tationu[m] collector ...

Calepino, Ambrogio

[Wien], 1512

VD16 VD16 C 227

C Ante E

urn:nbn:de:hbz:466:1-97871

Visual Library

virgã fieri: licet qñq; ponat̃ ꝓfolia ꝓducere. Unde
ꝛ decauleſcere cõtrariũ qḋ ſignificat ſine folijs fieri.
Ply.lib.xix. Raphanus vti iucũdioꝛ detractis folijs
anteq; decauleſcat.
Caulon oppidũ quod a Plynio collocat̃ in pꝛima re/
gione italię. Et Stra.in.vi. Cauloniã appellat a lo/
cris conditã: vbi vinũ optimũ naſcitur. Aulon vero
eſt mons calabꝛię contra tarentinã regionẽ vt inquit
Poꝛphirio ferax boni vini: cuiꝰ meminit. Mar. No
bilis ꝛ lanis ꝛ baccho fertilis aulon.
Cauma atis. latine caloꝛ. ἐξ τοῦ καίω μαι λέγεται.
Cauſis combuſtio: et caulon ęſtus ſeu ardoꝛ.
Cauſia al's cauſea: tegimen capitis aptũ caloꝛi. Ual.
Max.lib.v. Queãdmodũ Antigonus caput Pyr/
rhi texit cauſia qua velatũ caput moꝛe macedonum
habebat. Cauſis eñ gręce: latine combuſtio.
Cauſon ęſtus. Inde ab Hippocrate et Auicenna cau/
ſon febꝛis ęſtuans appellatur.
Caunus inſula in mari oceano ꝛ ęſtate ꝛ autumno pe/
ſtilens pꝛopter ęſtus ac pomoꝛũ copiã. Unde Cau/
nij coloꝛe admodũ viridi pallenteſq; exiſtũt in quos
olim Stratonicus citharedis verſu Homerico ita
iocatus eſt. Tale quidẽ genus eſt hoim quale eſt fo/
lioꝛũ. Ab hac ciuitate aduehebant̃ fici caunę dictę.
Cic.lib.ij. de diui. Cũ M. Craſſus exercitũ brũduſij
imponeret quidã in poꝛtu carycas cauno aduectas
vendens cauneas clamitabat.
Caupo ge. cõis tabernariꝰ hoc ẽ ęſculentoꝝ poculoꝛũ/
q; etiã vẽditoꝛ. Ulp. Caupones ꝛ ſtabularios ęque
eos accipiemꝰ q̃ cauponã vel ſtabulũ exercent.
Caupona vocat̃ tã mulier q̃ vinũ vendit q̃ ipſa taber/
Cauponius a.um. qḋ ad cauponẽ ꝑtinet: (na vinaria.
vt ars cauponia. Iuſt.lib.j. Iuſſitq; cauponias ꝛ lu/
dicras artes ꝛ lenocinia exercere.
Cauponaria e. ars cauponandi.
Cauponoꝛ penulti. pꝛo. ſignificat lucri cauſa quaſi ad
cauponẽ vendito. Enniꝰ. Non cauponãtes bellũ ſed
belligerãtes. Ferro nõ auro vitã cernamꝰ vtriq;
Cauſa ꝓpꝛie dicitur id ex quo vel ꝓpter qḋ vel per qḋ
vl' a quo aliquid fit. Unde quattuoꝛ cauſarũ genera
ſcripſit. Ariſt. Materialẽ ex qua aliq̃d fit. Foꝛmalẽ
per quã aliq̃d tale fit. Efficientẽ a qua aliquid fit. Et
finalẽ cuius gratia aliquid fit. Per tranſlationẽ tamẽ
cauſa dꝛ oĩs actio quã in ſenatu vl' in foꝛo habemus.
Uñ tria eſſe cauſarũ genera ſcribit Cice. demonſtra/
tiuũ deliberatiuũ ꝛ iudiciale. Ex his tñ magis ꝓpꝛie
cauſa dꝛ q̃ iudicialis eſt. Uñ ꝛ cauſam ꝓ lite ac ꝯtro/
uerſia ponimꝰ. vt Cic. diligẽter egit cauſã Milonis.
Hinc cauſidici dicunt̃ patroni q̃ in cauſis iudicijſq;
verſantur. Interdũ cauſa dicit̃ occaſio. Terẽ. in Eu.
Iã diu aliquã cauſam querebat quãobꝛẽ aliq̃d inſi/
gne faceret. Interdũ dꝛ excuſatio: vt honeſta ẽ cauſa
mei diſceſſus. Interdũ ratio. Ouiḋ. lib.j. faſ. Tẽpo/
ra cum cauſis latium digeſta per annũ. Interdũ dꝛ
oꝛigo. Uñ ꝛ quidã cauſam a caſu dictã exiſtimant ꝙ
initia ꝛ oꝛigines rerum quę cauſę ſunt caſu eueniant.
Nõnulli a chaos detracta aſpiratione ꝙ cõfuſa illa
materia pꝛima omniũ cauſa fuerit. Alij a gręco καί/
σιϲ qḋ ardoꝛẽ ſeu incendiũ ſignificat ꝙ cauſa ſit quę
nos accẽdit ad aliq̃d agendũ. Alij a cauẽdo ꝙ ea ſit q̃
cauet vt aliquid agat̃: aut nõ agat̃. Et cauſa pars ap
pellat̃. Luc.lib.j. Uictrix cauſa deis placuit ſ; victa
Catoni: diminutiuũ a cauſa eſt cauſula.
Cauſatiuus a.um. qḋ eſt cauſa vt aliquid fiat: vt nimia
repletio eſt cauſatiua infirmitatis: q̃uis etiam aliqñ
cauſatiuũ dicat̃ qḋ añcedentẽ cauſam ſignificat: ſicut
et caſuale: vt coniũctiones cauſales ſeu cauſatiue.
Cauſarij milites dicunt̃ a Li.lib.vij. qui ꝓpter honeſtã
cauſam puta valitudinem a militia ſoluuntur: quaſi
valitudinarij ſiue ſontici aut qui omnino cauſã et ad/
monitionẽ habebant ex moꝛbo ſenectute ve. Tertiꝰ
inquit exercitꝰ ex cauſarijs ſenatoꝛibuſq; a. T. Quin
tio conſcribatur: q̃ vrbi mẽnibuſq; ꝑſidio ſit. Sic cau
ſaria miſſio dꝛ per quã milites ſoluunt̃ a ſacramento
militari. Ulp. Cauſaria inquit miſſio eſt: que ꝓpter
valitudinẽ laboꝛibus militię ſoluit.
Cauſo as. induco efficio. Hiero. ad Euſto. Sępe ete/
nim in fabis ꝛ oꝛdeaceis panibꝰ nimia auiditas grã/
de peccatum cauſat.
Cauſoꝛ aris. deponens: ſignificat rei geſtę cauſã affero
ſeu reperio: et excuſationẽ adduco. Sue. Syllanum
itẽ ſocerũ ad necem ſecandaſq; nouacula fauces cõ/
pulit cauſatꝰ ꝙ ſe ingreſſum turbatius mare nõ eſſet
ſecutus. Gel. Negociũ ſibi eſſe cauſat̃. Uirg. Cau/
ſando noſtros in longũ ducis amoꝛes. Cauſari etiã
culpare eſt. Hiero. cõtra Uigil. Cauſabant̃ quondã
apoſtoli ꝙ periret vnguẽtũ: ſed dñi voce coꝛrecti ſũt
Idẽ contra Rufi. Quicquid eñ me nõ feciſſe cauſa/
ris quare nõ ipſe feciſti?
Cauſificoꝛ: cauſam dico. Plau. in aul. Non cauſificoꝛ
quin ego illã habeam potiſſimum.
Cauterium: inſtrumentũ eſt quo notę impꝛimuntur: et
moꝛbi alioquin inſanabiles inuri ſolẽt. Preterea cau
teriũ in pictoꝝ inſtrumẽtis cõtinet̃ quo bituminatio/
nes ꝛ foꝛtioꝛes queq; cõglutinationes concoquunt̃.
Cayſter fluuiꝰ Lydię ſardibus ꝓximus ἀπὸ τοῦ καί/
εσθαι hoc eſt amburi qm̃ ꝓpinquus ſit catace cau/
mene quę pars eſt Epheſię ꝑtoꝛrida ꝛ deuſtę ſimilis
nulla ꝑter vitẽ arboꝛe ſ; vino ꝑſtantiſſimo qḋ Uictr.
et Ply. catacecaumenitem ex hac oꝛigine denoĩant.
Hinc Cayſtranꝰ campus. Stra. Poſt egreſſum cay
ſtri amnis lacus eſt ſelenuſius cognomine in alterũ
ſtatim lacum interfluens.
Cayſtrus femi. ge. vrbs eſt Cilicię mediterranea.

C Ante E

Cecrops: pꝛimꝰ athenienſiũ rex qui annis quinq̃gĩnta
regnauit. Hic athenas inſtaurauit. A cecrops fit ce/
cropius a.um. poſſeſſiuum. Uirg. lib.iiij. Geoꝛgi.
Cecropias innatus apes amoꝛ vrget habendi. Ce/
cropis idis. patronymicũ fęmininũ. Et Cecropide
athenienſes dicti ſunt. Suidas noſter. κέκροψ αἰ/
γύπτιος ὢν τὸ γένος ᾤκησε τὰς ἀθήνας
ὅθεν κεκροπίδαι οἱ ἀθηναῖοι.
Cecryphalea ꝓmontoꝛium ſeu inſula in peloponneſo
vbi athenienſes ab egyneptis pꝛelio ſupati fuerunt.
Cedo is. ſſi. ſſum. vide in dictione cedo is.
Cedrus: arboꝛ maxima q̃ in ędificijs vtilitatẽ ꝑſtabat:
eo ꝙ hmõi materies ꝛ pꝛocera ſit nec oneroſa parie/
tibꝰ. Eius folia ad cupꝛeſſi ſĩlitudinẽ reſpondẽt lignũ
iucũdi odoꝛis ẽ et diu durans nec a tinea vnq; exter
minat̃. Uirg. lib.ij. Geoꝛ. Dant alios alię fetus dãt
vtile lignũ Nauigijs: pinos domibuſq; cedrum atq;
cupꝛeſſos. Ex hac arboꝛe naſcit̃ oleum qḋ cedreũ dꝛ
vt Uictru.ij. inquit. Quo reliquę res cum ſunt vnctę
vti etiã libꝛi a tineis ꝛ carie non ledunt̃. Iuxta quem
ſenſum Perſi. dixiſſe videt̃. Et cedro digna locutꝰ.
Hinc fit nomẽ poſſeſſiuũ Cedrinus a.um.
Cedrea pꝛimus ſudoꝛ qui defluit in canali dum pix fit:
cui tanta ẽ vis vt in ęgypto coꝛpoꝛa hominũ defun/
ctoꝛũ ea perfuſa ſeruentur.
Celene pluralis nũeri tm̃: fuit vrbs phꝛygię. Luc. Lu/
gent damnatę Phebo victoꝛe Celene. Poteſt tamẽ
declinari ſingulari nũero Celena e.
Celeno cũ diph. fuit vna ex harpyis: et atrum ſeu tene
bꝛoſum ſignificat: gręce κελαινός.
Celebꝛis ꝛ hoc celebꝛe penul. coꝛ. diſtinguit̃ a frequẽti
ꝙ frequens dicat̃ creber de loco: ſiue de re aĩata: vt
frequens miles: frequẽs ſenatus. i. creber copioſus:
multus: frequẽtes domꝰ. i. crebꝛę multę. Aliqñ dꝛ ꝙ

ab aliȷ̄s frequentaꝛ̃: vt frequēs locus: frequēs tēplū
in qd̄ multi ꝯueniūt. Et infrequēs parū frequentatū
vt infrequēs forū in qd̄ pauci vl̄ raro cōueniūt. Phę
nix infrequēs auis.i.quę rara reperiꝛ̃. Cice. Rei mili
taris te infrequentē tradidiſti.i.fugientem a ſignis ⁊
raro ī pugna intereſſentē. Celebris vero ꝓprie diciꝛ̃
velox. Actiꝰ Celebri gradu celeraſſe decet. Qm̄ ṽo
accelerare gradū: frequentare eſt: factū eſt vt celebre
pro frequenti accipiaꝛ̃: et qui in omniū ore verſatur.
Et hoc paſſiue tam ad rem ꝙ̄ ad perſonam relatam.
Cice. lib.ij. ad Heren. Locus querꝛ̃ celebris ne ſit:
an deſertus.i.qui celebraꝛ̃. Hinc celebritas frequen/
tia. Quin. Ante oīa futurꝰ orator cui in magna cele
britate ⁊ in media rep. viuendū eſt aſſueſcat a puero
non reformidare homines.
Celebro as. frequento. Var. Cui non tam cura erat vt
templa deorū ꝙ̄ vt popinas celebraret. Per tranſla
tionē tñ qm̄ quę frequentamꝰ etiā colimus: celebrare
ꝓ colere ⁊ venerari poniꝛ̃: ⁊ celebritas ꝓ cultura at/
qꝫ honore. Hinc celebrare laudibus ⁊ virtutum cele
britate dicimus. Itez celebriorem et celeberrimum
pro honoratiorem et honoratiſſimum. Celebriter:
cum cultu ⁊ honore.
Celebreſco: celebris fio. Actius. Et qualiſcunqꝫ fama
celebreſcat tua.
Celetes: penulti. pro. grece ἰπὶ κελεύω κελητέσ ex
hortor: vocanꝛ̃ equi q̄ ad curſū ſoli adhibenꝛ̃ ſiue bi/
gis vel quadrigis etiā nauigia vt his tēporibus fieri
ſolet. Nā q̄ bigis quadrigiſve adhibebāꝛ̃ ad curſum
deſultoriȷ̄ dicebanꝛ̃. Ply. Antiq̄ celetas tm̄ dicebāt
in ſacr. Poſtea ṽo ⁊ q̄ bigis vel quadrigis viciſſent
latine dicunꝛ̃ deſultoriȷ̄: ꝙ ex his facile deſiliatur.
Celer idem eſt qd̄ velox: a quo celerrimꝰ et celeriſſimꝰ
fiūt ſuplatiua ſm̄ Priſ. Celero as. pen. cor. celeriter
aliquid facio: a quo Accelero cōpoſitum.
Celeuſma clamor nautarū: ⁊ aliorum cū vno aliquid
iubente oēs vniformiter reſpondēt: quaſi ſibi inuicē
iubentes. Hie. apud Hieremiā. Celeuſma quaſi cal/
cantiū ꝯcineꝛ̃ aduerſus oēs habitatores terrę.
Cello as. abſcondo ſiue ſciri nolo. Et conſtruiꝛ̃ modo
cū vno dūtaxat actō. Lact. lib. v. Utrū ne profitebiꝛ̃
fugitiuū ſe vel peſtilentē domū vendere: an cellabit
emptorē. Modo cū duobꝰ. Plau. in Bac. Aedepol
feciſti furtū ętati malū cuz iſtec flagitia me cellauiſti
⁊ patrē tuū. Modo cū ablt̄o mediāte ꝓpoſitiōe. Ci/
ce. Treba. Sed baſſus noſter de hoc me libro cella/
uit. At cū paſſiue ponitur res ſiue perſona per quā
quis aliquē cellauit poniꝛ̃ in nominatiuo. Teren. in
Eu. Ubiubi eſt diu cellari non poteſt.
Cello is. quo veteres vtebantur pro cedo: nunc cōpo/
ſitis tantum vtimur excello et pręcello: quod eſt exce
do et antecedo.
Cellus a cello: altus: ſublimis: excellens. A quo celſi/
tudo ꝓ excellentia.
Cellatim aduerbiū ſignificat abſcōdite. Gel. Quę maxi/
me cellatim poterat in inſidiȷ̄s duo diſponit.
Cella dicta eſt ꝙ in ea cellentur quę eſſe volumus oc/
culta. Greci Apothecam dicunt in qua res eſculētę
⁊ poculentę reponuntur ꝙ̄uis proprie apotheca cel
la vinaria ſit. Capit autē cella ſignificationem vt illi
adiectiua iunguntur: vt cella vinaria: cella olearia:
cella farinaria: cella pomaria: cella lignaria: cella li/
braria: cella caſearia. Et omnis locus in quo quid re
ponitur cella diciꝛ̃. Unde Uirg. Fauorū cauernas
cellas vocauit cū ait. Diſtendūt nectare cellas. Itez
loca in quibus lauamur aut vngimur in domo cellę
dicunꝛ̃ et loca quo religioſi ſe ad quieſcendū cōferūt
cellę vocantur. A quo noīe Hier. formauit diminu.
Unaqueqꝫ inquit cellulam adeat: benedictione ma/
tris ſuſcepta. Et cella pars tēpli erat ſacratior in quā
ingredi fas non erat. Unde apud Gel. legitur Sci/
pionem in capitoliū veniſſe: iuſſiſſeqꝫ cellam Iouis
aperiri: ibiqꝫ ſolū demoratū fuiſſe. Liui. li. iij. In cel/
la Iouis optimi maximi habitaret exul.
Cellarium videtur ea figura dici: qua granariū panari
um: vt pro cella ac repoſitorio accipiaꝛ̃. Sed eſt pau
corū dierū: penu longi tēporis. Hāc cellā promptu/
ariā ſeu promptuariū appellāt in quo condunꝛ̃ ⁊ ex
quo promunꝛ̃ ad victū neceſſaria. Hier. Conſydera/
te coruos quibus non eſt cellarium: neqꝫ horreum et
deus paſcit illos. Unde in ſacris litteris cellaria ꝓ
ſepulchris poni ſolent: vt ē illud propheticū Popu/
lus meus intra in cellaria tua: aliquantulū donec ira
mea tranſeat. Ubi Hiero. Cellaria ſepulchra ſignifi
cant: de quibus hoc vtiqꝫ ꝓferꝛ̃ qd̄ conditū fuerit. A
penore etiā is locꝰ penariū ⁊ penuaria ſeu penaria
cella nūcupaꝛ̃. Ci. in ver. M. Cato ſapiens cellā pe
nuriā reip. nr̄ę nutricē plebis romanę ſiciliā noīauit.
Huius diminu. eſt cellariolū. Hiero. Sunt ⁊ culinę
in tēplo: ſunt ⁊ cellariola.
Cellarius qui in cella prępoſitus eſt: vt rationes ſaluę
ſint: aut penoribus recōdendis. Col. Ut cibus ⁊ po/
tus ſine fraude a cellariȷ̄s ꝓbeaꝛ̃. Plau in capt. Pro
me q̄duis te facio cellariū. Idē cellarios promos: et
condos vocat ꝙ ⁊ deintus promāt: et intus condāt.
Ait eñ in pſeu. Promus ⁊ cōdus ſū ꝓcurator peni.
Auſo. Promuſqꝫ condus magis.
Cellaria locus vbi conditur vinum. Plau. in mil. Ego
eȷ̄ciar cellaria.
Celox genus nauiculę breuis a celeritate. Apul. lib. de
repu. Qui celocē regere neq̄t: onerariā petit. Hanc
⁊ celotim vocant ⁊ oxyam. Hanc rhodiȷ̄ inuenerūt.
Celte populi gallię: qui cū veniſſent ad Iberum hiſpa
niarum fluuiū: ibiqꝫ conſediſſent retenta primi noīs
parte: et aſſumpta parte fluminis iuxta quod conſe/
derant Celtiberi dicti ſunt: et regio eoꝝ Celtiberia.
Uñ Lu. lib. iiij. Profugiqꝫ a gente vetuſta Gallorū
celte miſcentes nomen iberis.
Celtiberi populi in hiſpania a celtꝭ gallis ⁊ iberis hiſ/
paniarum conſociatis dicti ſunt celtiberi. Unde Si/
rius Uenere ⁊ celte ſociati nomē iberis. Luca. Gal/
lorum celte miſcentes nomen iberis. Stra. Quadri
fariam diuidit celtiberos: fortiſſimi omnium qui ad
ortum ac meridiē ſiti ſunt originē trahētes. A quibꝰ
celtibericus/celtiberica/celtibericū nomē poſſeſſiuū:
vt bellum celtibericum.
Celticum ꝓmontorium hiſpanię in oceanū ꝓcurrens.
Celiaci dicunꝛ̃ qui ventris fluxum patiunꝛ̃. Var. Qui
ex floribus nucis grece ⁊ cornu fiūt celiacas fieri atqꝫ
vrina pota refici.
Cenchris auis genꝰ ⁊ latine tinnunculus dr̄ a tinnitu
vocis ex accipitrū genere quē Ariſ. lib. vj. de aīalibꝰ
ſolū ex adūco genere q̄terna: et eo plura oua parere
dicit. Dicta cenchris quaſi miliaria: eſt ⁊ cenchris vt
inquit Hiero. Locus corintho vicinꝰ immo portus
ipſiꝰ corinthi: vt ē illud apoſt. Cōmendo vobis Se/
ben ſororē noſtrā miniſtrā eccleſię: q̄ eſt Cenchris.
Cenomani fuerunt populi gallię ciſalpinę: quorum ca/
put vrbs orixia fuit.
Cenos latine vacuus. Unde cenodoxia inanis gloria.
Nā cenodoxia cū ę. diph. noua gloria καινοσ enim
nouū dr̄ δοξα gloria Cenodoxia cōis gloria.
Cenotaphium vacuū ſepulchrū ὅτι κενοσ λέγεται
καὶ θαφοσ ἀπο του θαπτειν ſunt eñ vt capſa q̄
poniꝛ̃ in tēplo ad officia mortuorū.
Cenſeo es. ſui. itum. pen. cor. ſignificat exiſtimo. Liui.
lib. vj. de bel. pu. Cenſent eo venturū obuiam peni.
Item cenſere/conſtituere/deliberare. Nam ſenator
cenſet cū ſententiā dicit de eo quod ſibi videꝛ̃ aſſenti
tur cum alienam approbat. Uñ dicimus ſenatus ali/

quid cenſuit. A quo etiã cẽſoris nomẽ tractũ videt᷑. Itẽ cenſere ſuccẽſere ſignificat. Var. Ne vobis cenſeã ſi ad me referretꝫ. Itẽ eſt in eſtimatiõe eſſe. Boe. in top. Qm̃ faciẽdi liberi tres partes ſunt. Una quidẽ vt cenſu liber fiat. Cenſebant᷑ eñ antiquit⁹ ſoli ciues romani. Inuenit᷑ etiã cẽſio is. iui. itũ. pe. p. Oui. Preſto recenſitꝫ euoluere ſecula faſtis. Cõpoſita a cẽſeo ſunt Accẽſeo/ ꝑcenſeo: qꝺ eſt perfecte cenſeo: numero Col. Ruſticatiõis magna ⁊ diffuſa materia eſt parteſqꝫ ſi velimus eius ꝑcenſere: vix nũero comprehendim⁹. Recenſeo ⁊ ſuccenſeo.

Cenſor qui cenſurã gerit. Cenſores magiſtri morum erant a cenſendo. i. arbitrando dicti: ꝙ illis ſummum arbitriũ erat alioꝝ morũ. Var. Cenſor ad cui⁹ cenſionẽ. i. arbitriũ cenſet᷑ populus. Feſtus. Cenſores dicti ꝙ quiſqꝫ tanti ſua eſtimaret quantũ illi cenſuiſſent qꝺ non abſurdum videtur: quia ⁊ rerum ⁊ morũ cenſores erant. Uñ Plu. in emilio. Cenſura maxime oĩm magiſtratuum reuerentię: plurimę poteſtatis tum in aliĳs rebus: tum maxime ad moꝝ emendationẽ. Nã ſenatores e ſenatu remouere poteſt ęqueuos ex plebeis ęrarios facere: notare infamia: cenſũ agere: luſtrum condere. Erant autẽ duo cenſores: qui quinto quoqꝫ anno creabantur.

Cenſorius vir: qui cenſor fuit: vł qui dignus eſt vt cenſor ſit ꝓpter moꝝ grauitatem qui alios iudicet. Frequenter tñ iũgit᷑ reb⁹: vt cenſoriũ dictũ qꝺ eſt cenſoris: ſeu qꝺ ad cenſorẽ pertinet.

Cenſuales. qui cenſoribus aſſiſtunt: famulant᷑. Sido. ad namatiũ. Mixtus turmę cenſualiũ: emulatoꝝ cõſulis ꝓrime proximus eram.

Cenſio caſtigatio. Uñ cenſionẽ facere dicebant᷑ cenſores cũ mulctã equiti irrogabant.

Cenſura cenſoris dignitas: ſicut a p̃tore pretura/ ſicut cũ dicimus. Cenſor qui gerit cẽſurã. Accipit᷑ interdũ ꝓ ſeueritate correctione decreto ⁊ lege.

Cenſus us. annuus redditus: ⁊ quicquid fortunarum quis habet. Quin. Abiere vires cenſus mẽs. Uñ q̃ centũ milia ęris in ꝓfeſſionem detuliſſent cenſi dicebant᷑. Cẽſus equeſtris cõſtabat ex ſeſtertiĳs. cccc. Itẽ cenſus dicebat᷑ eſtimatio rerũ ac bonorum facta ꝑ᷑m quã tributa pendebant᷑. Uñ cenſum agere ẽ recẽſere hominũ facultates. Et cenſus dicebatur qꝺ principi aut ęrario ſoluebat᷑ viritim.

Cenſus cenſi ſignificat eũ cui⁹ bonis factus eſt cenſus. Unde capite cenſus: ⁊ capite cenſi.

Cenſum. Euboee ꝓmontoriũ in ſeptentrionẽ directũ.

Centauri theſſalie populi ſecus pelium montem habitantes qui a poetis fingũtur eſſe media parte viri et media equi: originem ab Ixione trahentes agreſtes admodum. Qui primi pugnare ex equis cęperunt: ⁊ a ſtimulãdo calcarib⁹ eq̃s centauri dicti ſunt: απο του κεντειν: quod eſt pungere ⁊ ſtimulare: quia furentem taurorum gregem telis confecerunt: propter quod hippocentauri. i. equi ſtimulatores appellati ſunt. His proximi erant lapithę iuxta Othrin mõtem eiuſdem prouincię cum quibus bella geſſerunt. Centauros ab Hercule victos interfectos oſtendit Diodor. Dicti ſunt nubigenę quaſi filĳ nubis: quoniam in caſtello habitauerunt nomine nephelę νεφελη quod ſignificat nubem Centauri a latinis breuitatis cauſa dicti: nam hippocẽtauri dici debuerunt. Nam hippos equus κενταειν pungere ζυρα rota calcaris: quia cum ſuperius eſſent homines inferius erant equi. Sed diuus Hieronym⁹ de Paulo p̃mo eremita: oſtendit Centauros animalium genera eſſe cum inquit. Etiam media dies coquente iam ſole deſuper feruebat: nec tamen a cępto itinere abducebatur: dicens. Credo in deum meum ꝙ ſeruum quem mihi promiſit: oſtendet: nec plura his cõſpicit hominem equo mixtum cui opinio poetarum cẽtauro vocabulum indidit. Quo viſo ſalutaris ſigno armat frontem. Et infra. Uerũ hoc vtrum diabolus ad terrendum eum ſimulauerit: an vt ſolet eremus monſtruoſorum animaliũ ferax iſtam quoqꝫ gigneret beſtiam incertũ habemus. Cẽtaurus etiã genus nauis eſt: vt apud Uirg᷑. libro. v.

Centaurea ſiue centaurion genus herbę. Actius autẽ grecus medicus κενταυριου του μεγάλου η ρηζα et ſubdit. προυτεπουσα κατα μηνια και εμβρυα νακρακατα σπωσα κενταυριον δε μακρου η ρηζα ξηρατικη. et multa alia.

Cento velum laneum: quod lana aut tomento conſertum vt ictus nullos patiatur. Ceſar. Eamqꝫ cõtabulationem ſummam lateribus lutoqꝫ conſtrauerunt: ne quis ignis hoſtiũ nocere poſſet: centoneſqꝫ iniecerũt ne aut tela tormẽtis miſſa tabulationẽ perfringerent: aut ſaxa ex catapultis lateritiũ diſcuterent. Siſen. lib. iĳ. hiſt. Aceto madefactis centonib⁹ integuntur: quos ſupra perpetua claſſi ſuſpenſa cilicia obtegunt᷑. Quidã centonẽ pro ſtragulę genere ſuper quo cubare ſolent. Cato lib. j. de re. ruſt. Centonẽ poſuit ꝓ veſtimẽto ruſtico: hoc eſt ꝓ interiore veſtimẽto qꝺ ſuperſubucula ſuperindui ſolet: bombyce inſerta. Tres inquit centones queris: ſex culcitras: nouẽ inſtragula. Similiter et Macrobius dũ ſcrophã ſub centonib⁹ iacere ſcribit ruſticã veſtem eſſe declarat. Fieri aũt centones ꝯſtat ex pannis diuerſorũ coloꝝ: vel lanis in vnum condenſatis atqꝫ conſutis. Unde Homerocentones et Uirgiliocẽtones quales fecit Proba Falconia: definit Auſo. poeta q̃d ſit cento. varĳs de locis: ſenſibuſqꝫ diuerſis quędam carminis ſtructura in vnum ſolidata verſum vt coeãt: aut ceſi duo: aut vnus ⁊ ſequẽs cum medio. Nam duos iunctim locare ineptũ eſt.

Centrum punctum ſphęrę aut orbis medium certiſſima obſeruatione diſtinguit᷑. Nam in omni orbe vel ſphera medietas centrũ vocat᷑. Aug. lib. xiĳ. de ciui. dei. Hanc animã Plato ab intimo terrę medio qꝺ geometre centꝝ vocant: ꝑ oẽs partes eius vſqꝫ ad cęli ſũma diffundit: ⁊ extendi ꝑ nũeros muſicos opinatur. Apul. in coſmographia cardinẽ inquit mũdi. Sic eñ dixerim centrũ habet tellus. Hinc fit centralis adiectiuũ. Ply. lib. ĳ. Quindecies ⁊ plurib⁹ ſuberit q̃ꝫ terra centralis interueniat. Alias centron.

Centum nomen numerale ⁊ indeclinabile vltra centũ variatur: vt ducenti: trecenti: quadringẽti: quingẽti: ſexcenti: ſeptingenti: octingenti: noningẽti. Hinc centenus a. um. vt centena milia: ſic ducentenus: trecentenus: quadringenten⁹: quingentenus: ſexcentenus: ſeptingentenus: octingentenus noningẽtenus. Centuplus: ducentuplus: trecentuplus: ⁊ reliqua. Centeſimus: ⁊ deinceps. Centies quoqꝫ aduerbiũ: ducenties: trecenties: quadringenties: quingẽties: ſexcenties: ſeptingenties: octingenties: noningenties: Centenarius: ducentenarius ⁊c̃.

Centuria in re mil. centum continet hoĩes qui ſub vno centurione ſunt quorũ centenarius iuſtus eſt nũerus. Hier. lib. j. Re. Satrapę philiſtym incedebãt in centuriĳs ⁊ millibus. Centurię in agris ſignant ducenta iugera. Centuria a centũ iugerib⁹ vocabit᷑: ſed mox duplicata nomẽ retinuit inquit. Col. libro. vj. Sicut tribus dictę p̃mũ a partib⁹ populi tripertito diuiſi: q̃ tñ nũc multiplicatę priſtinũ nomẽ poſſident.

Centurio ⁊ centurionus dicitur quia centum peditib⁹ pręeſt: quia ſingulę centurię centum militibus conſtabant. In exercitu enim miles centurioni: Centurio tribuno: Tribunus legato: Legatus conſuli obediebat. Sed ſeorſum magiſter equitum ſolum dictatori obtẽperabat. Centurio aũt dicebat᷑ primipilus.

Liui. Centurio erat quem nuc primipilū appellamꝰ. Veteres arceſcebāt cōmiſſo ꝓlio acies facile turbari: vt hoc incōmodū euitarent cohortes in centurias diuiſere: et in ſingulis centurijs ſingulos centuriōes ꝓfecerūt qui primo centurioni vocabant: queadmodū a decuriones decurioni. Cohortes in exercitu decem erant in ſingulis legiōibus: ſed prima que reliq̄s ⁊ numero militum ⁊ dignitate ꝓcedebat aquilam habebat: quod pręcipuū erat ſignum romanorū. Centuriones huius cohortis cęteris centuriōibus digniores habebantur. Prima cēturia primipilū vocabatur: ꝙ circa ſigna grauis armatura ↄſtituta erat. Centurio ipſe primipili centurio dicebatur: ⁊ primipilus vocabat. Hic nō modo aquilę pręerat: ſed quattuor centurias: hoc eſt quadringētos milites in ꝑma acie gubernabat: ⁊ tanq̄ princeps totius legiōis merita ↄſequebat et cōmoda. Mar. Grata pudens meriti tulerit cum pręmia pili.

Centurio as. in centurias ordino: vt ager centuriatus qui in ducenta iugera definitus erat. Romulus em̄ centenis ciuibus ducenta iugera diſtribuit. Et milites centuriati qui in centurias ordinabant. Liui. lib. xxix. Scipio poſtq̄ in ſiciliā traiecit voluntarios milites ordinauit centuriauitq̄. Centuriata comitia vt Aſco. ſcribit dicūtur cum ex ſexu ⁊ ętate fertur ſuffragium: quia per centenas turmas diuiſus erat populus romanus. Hinc ſuccenturio: a quo ſuccenturiati dicuntur milites non primę: ſed ſecundę centurię vbi ad inſidiandum maxime collocabant. Ex quo in ſuccenturijs: quaſi in inſidijs quempiā poſitū appellamus. Teren. in Eun. Nunc prior adito tu: ego inſidijs ero hic ſuccēturiatus: ſi quid deficies. Proprie autem ſuccenturiare ſignificat explendę centurię gratia numerum ſupplere.

Centuriatim ſignificat ꝑ centurias: ſiue abundāter/copioſeq̄ a centurijs q̄ in comitijs ferebant ſuffragia.

Centūuiralia iudicia dicta ſunt a centum viris. Nam cum eſſent romę. xxxv. tribus: quę et curię ſunt dictę: terni ex ſingulis tribubus ſunt electi ad iudicandum qui centumuiri appellati ſunt. Et licet quinq̄ ſupra centum fuerint tamen quo facilius numerentur centumuiri dicti ſunt.

Centuſſis a decem decuſſibus dicit: quę ſunt librę centum: vel a centum aſſibus qui erāt nummi breues ex ęre: vt centuſſe licetur: id eſt centum libris venditur per auctionem.

Cephalea morbus: quo totum caput infeſtatur. Nam hemicranici ab hemicrania ſunt: q̄ dimidia parte capitis laborāt. Sed ⁊ celſus cephaleā acutū quoddā peſtilenſq̄ malum appellat.

Cephale ſiue cephalis penulti. corre. ſignificat caput. Cephalicus capitalis.

Cephalus nomē viri et nomē piſcis. Amb. Ille ſinus maris cephalos alit: lupos ille: ille ſaxatiles.

Cephalonia inſula Ionij maris: a cephalo Amphitrionis ſocio. Inter eam et çacyntum echinades ſūt ad oſtium acheloi.

Cephiſus penul. ꝓ. fluuius: q̄ magna ex parte torrētis inſtar labit in phalerium pelagus. Ouid. lib. iij. me. In vada cephiſi panopeſq̄ euaſerat arua.

Cephiſia attica regio. Nā cecrops athenarū cōditor omnē eius regiōis multitudinē in. xij. vrbes digeſſit. Sz theſeus poſtea has omnes in vnā athenienſium ciuitatē cōgregauit. Dicta cephiſia a cephiſo amne. Eſt et cephiſia fons attice: ſicut latine callirhos.

Cepos latine hortus et vrbs. Suidas. κηποσ πολισ καϊαβοσ πωρογ και κηποσ ειδοσ κουρασ δυογὰρ εισι κοὐραυσ κάφιογ καὶ κημεω ϊομεγ ουγϊο εγχρο ὃ δε κηποσ ϊο προ ποσ πωκεκοσ μισθαι. Vñ apparet in vocabulario gręco nō eſſe bene interpretatā hāc dictionem σκαφιόγ.

Cepurica gręci appellant q̄ noſtri hortenſia holera. ſ. q̄ in horto ſerūt. Vñ Sabinus tyro librū cepuricon ſcripſit: hoc eſt hortenſiū quē Męcenati dicauit.

Cepheꝰ (teſte Ouidio) ęthiopū rex fuit: Andromadę pater quā ceto ꝓpoſitā fabulę dixerunt hanc autem perſeum a periculo liberatam vxorem duxiſſe. Itaq̄ vt totū hoc genus perpetuo maneret ipſum cephea inter ſydera collocatū eſſe prodiderūt vna cū vxore Caſiopea et Andromeda filia ⁊ genero perſeo. Oritur Cepheꝰ in. xv. parte capricorni Hoc ſydere nati erunt ſeueri: ſicut Catones.

Ceraſtes latine cornutus: genus eſt ſerpentis: quod teſte Plynio lib. viij. quadrigemina cornua ꝓfert ſimilima arietum. Nam κεραστασ οσ ſimili modo ceruus dicit. In gtō ceraſtis ⁊ ceraſte. Luca. Spinaq̄ vagi torquente ceraſte.

Ceraſphoros a noſtris corniger dicitur.

Cerates genus ponderis: quod eſt medius obolus.

Ceraſus ceraſi penul. cor. arbor nota a ceraſunte ponti ciuitate ſic dicta. Quā cum Lucullus deleuiſſet: inde illā tranſtulit: et a ciuitate Ceraſum appellauit. Sane arbor ceraſus: pomū vero ceraſum. Ouid. de nuce. Audiat hęc ceraſus ſtipes inanis erā: dicitur ⁊ ceraſum ꝓ arbore. Col. Ceraſa ⁊ tuberes ⁊ armeniacę atq̄ amygdalę: quę primę florēt poſſunt inſeri cōmode. In plurali ceraſea ceraſeoꝝ. Ply. lib. xiiij. Ceraſeorum Aproniana maxime rubent. Inter ceraſa principatū obtinent Duracina. Actia ingerrima ſūt: ⁊ iuliana tenerrima.

Ceraſus ceraſuntis: ⁊ ceraſunta ſeu ceraſuntia ꝓ vrbe in ponto. Hiero. ad Marcel. Accepimus ⁊ caniſtrū cereſis refertum talibus ⁊ tam virginali verecundia rubentibꝰ: vt ea nūc a Lucullo delata exiſtimarem ſi quidem hoc genꝰ pomi ponto ⁊ armenia ſubiugatis de ceraſunte primus Romam pertulit. Vnde ⁊ de patria arbor nomē accępit. Pompo. Rarę vrbes ceraſunta ⁊ trapeçus maxime illuſtres.

Ceraunus penul. pro. cognomen cuiuſdā Ptolemei. Quo nomine ſignificatur fulmen quod gręci dicunt κεραυγογ. Vnde cerauni montes ſunt epiri: a crebris fulminibus. Plynius in armenia maiore ꝓ illis accępit: qui caſpius et niphates a Ptolomeo nominantur: quibus videlicet ab ortu ſolis finitur armenia. Huius rei cauſa eſt: ꝙ taurus mons ſimul atq̄ frangi cępit et innumeras obire gentes ceraunus in vniuerſum vocatur: etiam ſi nominibus populorum per quos meāt lacinię diſtinguitur. Alio nomine dicuntur acroceraunia. Horatius. Infames ſcopulos acroceraunia.

Ceramicum latine tegulariū: vel figulariū. Nam deriuatur a κεραμισ: quod eſt tegula. Erat locus athenis: de quo Plyni. libro. xxxvi. Opera praxitelis ſūt athenis in ceramico.

Cerberus penul. cor. interꝑtatur terra quę om̄ia cōſumit: inferni cuſtos quaſi κρεοβὸρὸσ. i. vorans carnem κρεασ em̄ gręci carnem dicunt. βορογϊα edacem Caniſtriceps. Cerberum ab inferis traxiſſe herculē in fabulis eſt. Fertur ꝙ hic fuerit ſerpens in Tenaro laconię promontorio: cuius veneno mortales extinguebant. Et q̄m in Tenaro ad inferos dicit eſſe aditus: ditis canē dixerūt: quē cū Hercules trucidaſſet nata eſt fabula canē tricipitē interemiſſe: q: om̄es cupiditates ⁊ cūcta vitia terrena ↄtēpſit ac domuit. Cerberus etiā dictus eſt canis Alexādri epiroticus leonibus congrediens.

Cercopythecus pe. ꝓ. nomē cōpoſitū ex κέρκοσ quę dr̄ cauda ⁊ πιχηκοσ ſimia q̄ſi ſimia caudata/ quā marmonē vulgo dicimꝰ. Ply. lib. viij. Cercopythe/

cos nigris capitibꝰ pilo aſinino ⁊ diſſimiles ceteris voce ſunt. Mar. Callidus enixas elidere ſimius haſtas. Si mihi cauda foret cercopytbecus eram.

Cercyra pe. cor. olim pheane nomen fuit: nunc autem vulgo dicit᷑ corſu corrupte.

Cerdo vilis homo lucrū ſectans: qui artes illiberales exercet κερδοσ enim lucrum dicitur: et Cerdeno latine lucror.

Cerdiſtos grece: latine ſignificat acutiſſimū: ꝗndecꝫ prudentiſſimum.

Cereon greci dicunt fauum. Unde et pro ſuaui ⁊ iucūdo poni ſolet.

Cerebrū inquit Ply. eſt viſcerū excelſiſſimū ꝓximūcꝫ celo capitis: ſine carne: ſine cruore: ſine ſordibꝰ. Hic habet ſenſus arcem: hic culmen altiſſimū: hic mentis eſt regimen. Auicenna ait cerebrū eſſe principiū virtutis ſentiendi ⁊ mouendi. Ambroſi. libro. vj. hexa. Initiū inquit neruoꝝ et omniū ſenſuum voluntarie cōmotiōis cerebrum eſt: a cerebro ꝓfiſcitur ſomnus. Que cerebrū non habent nō dormiunt: diminutiuū a cerebrum fit cerebellum.

Cerebroſus dr̄ homo ad inſaniā facilis cui cerebrum moueat᷑: vel a peruerſo cerebro: qui totus ſuo cōſilio heret ⁊ obſtinatus a nemine ꝑſuadetur et iracundie obtēperās ſine ratione fert᷑. Hor. lib. j. Ser. Donec cerebroſus proſilit vnus. Dicit᷑ et de brutis. Col. li. ij. Quod eo tēpore ſatum pecori ſit noxiū: et ꝑcipue bobus quos pabulo ſuo cerebroſos reddit.

Ceres dea frugum putabatur a creando dicta Saturni ⁊ opis filia Unde alma ceres quia nos alit: vel vt Cice. libro de na. deoꝝ ſcribit. Ceres dicta eſt tanꝗ geres a gerendis frugibꝰ caſu prima littera immutata a grecis Διμητρα quaſi γιμητ α hoc eſt terre mater ꝙ cūctarū frugū creatrix ſit. Hec qñ cꝫ luna dr̄ ſicut liber ꝓ ſole Uirg. lib. j. geor. Uos o clariſſima mundi lumina labentē celo que ducitis annū: Liber et alma ceres. Ponitur interdum ceres pro ipſo pane: ſicut liber ꝓ vino. Terentiꝰ. Sine cerere et baccho friget venus.

Cereale: quod ad cererē pertinet: vt cerealia arma.

Ceritus pe. pro. quaſi cereritus: hoc eſt cereris ira et indignatione vexatus. Nam in cereris ſacris furore corripiebantur. Et ſicut a baccho bacchantē dicimꝰ ſic a cerere ceritū. Hora. in Ser. Ceritus fuit aut cōmote crimine mētis. i. inſanus ⁊ furioſus. Unde qui emote mentis ſunt ceriti nuncupari ſolent. Plau. in Amp. Tu certe laruatus es: aut ceritus. Idē Iube hanc ꝓ cerita circunferri.

Cerus genus arboris glandifere a quo fit poſſeſſiuum cereus/cerea/cereum.

Ceretū oppidū Umbrie inter ſpoletū ⁊ Murſiā a quo ceretanus a. um. Nā illa vident᷑ ꝓdigialiter in nr̄is ceretanis accidiſſe: vt aliqua vitis apud te excederet vuarum numerū duorū milium.

Cerinthe es. genus herbe mellis cum cera mixti ſaporem habens. Uirgiliꝰ. lib. iiij. geor. Et cerinthe ignobile gramen: habet folium candidum incurruū cubitalis/capite concauo: cuius florū auidiſſime ſūt apes a cera deriuatur.

Ceretani populi hiſpani: vt auctor eſt Plyni. ⁊ Stra. apud ꝗs generoſa vina naſcebant᷑ que ceretana dicebant᷑. Mar. Ceretana nepos ponat ſetina putabis. Sūt ⁊ ceretani populi ex cereto vmbrie oppido qui totum orbem vino quodam: ac turpi ſuperſtitionis genere ludificant.

Ceroſtrotū cōpoſitū a greco. Nā κερασ latine cornu σϊρωϊοσ ſtratus ⁊ eſt ceroſtrotū picture genus cū ex cornibus ramēta tingunt᷑ varijs coloribꝰ: deinde vermiculatim ligno inſerūt᷑. Principio hoc ex ligni bracteis fieri ceptū. Poſtea cepere tingi animalium cornua dentes elephantorū ſecari: lignumꝫ ebore diſtingui: mox totū operiri. Ply. lib. xj. Nunc tincta nūc ſublita: nunc ꝗ ceroſtrota picture genere dicunt᷑. Proprie tamē dicit᷑ ceroſtrota: cornibus ſtrata ſicut lithoſtrata lapidibus ſtrata.

Cerno is. creui: et ſm̄ aliquos cerni. Liui. libro. viij. Et quod haud minus timendum erat ſtolide ferocē viribus ſuis cerneret: cretum ſignificat video. Uirg. Cernimus aſtātis ne ꝗcꝫ lumine toruo. Quandocꝫ cernere eſt conſyderare: vt cerno ꝙ populus iſte dure ceruicis ſit. Quandocꝫ iudicare/ſtatuere/deliberare. Cicero libro. iij. de legibus. Quodcuncꝫ ſenatus creuerit: populuſve iuſſerit tot ſunto: regio imperio duo ſunto. Lucil. Poſtꝗ ꝑſidiū caſtris educere creuit. Pacu. Et equū ⁊ rectū eſt qd̄ poſtulas iurati cernant. Qñcꝫ diuidere/ſecernere/cribrare: qd̄ ⁊ incernere dicit᷑. Uñ ⁊ incernicula cribros vocamꝰ. Ply. lib. xviij. Rurſus que tranſit arctiore cernit᷑. Unde ⁊ crines dicti ſunt: ꝙ ſint diſcreti. Quādocꝫ dimicare. Plaut. Pro patria amphitrio dum cernit. Quādocꝫ cedere. Unde cernere hereditatem filij parētibus dicti ſunt: hoc ē cedere. Accius Regnū tibi permitti malunt cernam tradam exercitus. Cōpoſita huius verbi ſunt concerno: quod Aug. lib. v. cō: ꝓ cōiungo poſuiſſe videt᷑ cum inquit. Talem naturā naſci poſſe de Maria virgine nō arbitrabar niſi carni ꝯcernere tur. Cōcerni aūt ⁊ non coinquinari nō videbā ꝙ mihi tale figurabam. Decerno/diſcerno/excerno/incerno/ſecerno/et ſuccerno: qd̄ eſt ſubdiuido. Ply. Farnario cribro ſuccernunt.

Cernulus a cerno formari videtur: quaſi diminutiuū a cernuus: qd̄ nuſꝗ legi. Hiero. cōtra Ruffi. Quāꝗ tu occupatus in ſenſibus: ⁊ ad inſtruendam mihi calumniam cernulus grammaticorum et oratorū precepta contempſeris.

Certo as. ſignificat altercor contendo. Inde certamen ⁊ certatio. Interdū prouoco. Teren. in phor. Bene dictis ſi certaſſet: audiſſet bene. Hinc componuntur decerto ⁊ concerto.

Certatim aduerbiū ſignificat ſingulariter vnum cum altero: quiſcꝫ ꝓ viribꝰ aſtrigo luno de altero. Farechi ne po piu. Sue. in Augu. Senatus et in funere ornando ⁊ in memoria honorāda eo ſtudio certatim ꝓgreſſus ē Hier. in lib. Iudi. Igit᷑ certatim ramos de arboribus ꝑcidentes ſequebant᷑ ducem.

Cere oppidum fuit Thuſcie non longe a Tarquinijs. Uide in dictione Cerete.

Certamen cōflictꝰ qui fit inter duos aut plures. Grecis certamina celebratiſſima hec fuer᷑t: olympia phthia: iſthmia: et nemea: in quibꝰ greci magnos honores conſtituerūt victoribus athletis. Nam olympica: ꝗ in olympo arcadie mōte iuxta Piſam ⁊ helidē quinto quocꝫ anno in honorē olympij Iouis celebrabantur: et qui viciſſet corona oleagina donabat᷑. Inſtituta cꝫ ſūt anno mūdi quadringētesimo ſupra. iiij. milia in eocꝫ certamine hercules ꝑmꝰ coronatꝰ ē. Phthia Apollini ſacra erant: quorū victor poma referebat. Iſthmia ab Iſthmo parte arcadie vbi celebrabāt᷑ in honorē palemonis quē latini portunū dicunt et qui viciſſet coronā ex apio reportabat Nemea a nemea ſylua in memoriā Archemori Lygurgi filij fiebant: ꝗrū victores pinu coronati abibant. Hec certamina etiā ludi plurali nūero dicunt᷑ et ſpectacula.

Certus a. um. ponitur ꝓ claro ⁊ indubitato a cerno ꝓ video: qr ea ꝗ cernimus clara ⁊ indubitata ſunt. Unde facio te certiorē dicimꝰ: hoc eſt declaro ⁊ affirmo tibi ita eſſe. Gel. Certi ſumus non ignorare te quid vena appellat᷑. Hinc fit incertꝰ: dubius. Incerto as. Certitudo. Interdū certus dr̄ ꝯſtitutus: hoc ē tantꝰ ac talis: ꝗtum ac quale volumus. Uñ certū vulnus

feciſſe aliquē dicimus cū nec plus nec minus fecit q̄ voluit. Mar. O q̄ certa fuit librato dextera ferro. Interdū diſcretus. Hinc certos fere numero plurali dicimus pro eo qđ eſt quoſdā: quaſi a ceteris diſcretos. Cice. Is enim cū certis aliīs ad Ceſarem miſſus pauloante diſceſſerat. Sal. Apud latera certos vocauit. Itē certus firmus nō vacillās. Ouid. Da mihi quid petit certo cōtingere telo. Et certū dicimus deliberatū: in quo plerūq; adiūgitur dtūs cū infinitiuo vt Certū eſt mihi in Aſiam nauigare. Vir. Certū eſt in ſiluis inter ſpelea ferarū Malle pati. Hinc fit aduerbiū certe: qđ cū affirmatiuū ſit: aliqñ etiā ꝓ ſaltē ponitur. Cice. Marcel. Victi ſum⁹ igitur: aut ſi vinci dignitas non poteſt certe fracti et abiecti. Iungit̄ qñq; cū ⁊: ſemp̄q; affirmat. Cice. Et certe contra Ceſarē ⁊ ingreſſus armat⁹. Si aūt iungat̄ cū verbo ſcio vel ſimilibus e in o mutari ſolet. Ci. Et ſi certe ſcio.

Certiſſo as: cert⁹ fio. Pacu. Vocāt cocos vñ certiſſēt.

Cernuus ꝓprie inclinatus quaſi qui terrā cernat. Virgilius lib. x. Erectoq; incūbit cernuus armo.

Cerui aīalia ꝙ magna cornua gerāt quaſi gerui. g. in c. mutata. Vel ἀπὸ τῶν κεράτων. Hoc eſt a cornibus que primū binis oriunt̄: ſimplicia quidē ⁊ recta ad ſubularū ſimilitudinē: quāobrem ſubulones ꝑ id tēpus appellant̄. Hinc ceruinus a um pe. producta. Mar. Ceruinus gelidū torquet ſic halitus anguem. Et cerui dicunt̄ furce que ad caſe ſuſtentationē figuntur ad ſimilitudinē cornuū cerui. Vir. Atq; humiles habitare caſas ⁊ figere ceruos.

Ceruiſia decoctio ex fermentis ⁊ ſorbis confecta: quā Bacchus inuenit. Vir. Et pocula leti fermenta atq; acidis imitant̄ vitea ſorbis.

Ceruix poſterior colli pars: que ab occipitio incipit et tendit ad ſpinam: nam que anterior eſt gula dicit̄. Ceruicis hec cōmoditas eſt: vt ad dexterā ſiniſtrā ve prorſum retrorſumq; vertatur. Conſtat eñ ex oſſib⁹ orbiculatim vertebratis ex quibus fit ad circūſpectū facilis. Hinc eſt ꝙ q̄ flecti nec cogi poſſūt ceruicis dure perhibeant̄. Unde dicimus hominē dure ceruicis quaſi indomabilē ⁊ cōtumacē. Antiqui ſo vt Quin. ait ceruices dicebant: primuſq; hortēſius ceruicē dixit. Ci. in Vati. Inflato collo tumidis ceruicibus intuliſti Cato. Si caput aut ceruices dolēt: ea lotio caldo lauito. Amb. de diua Agnete. Quomodo poſſū ad iniuriā ſummi dei ceruices meas lapidibus inclinare. Hinc ceruicoſus pro duro ⁊ inexorabili.

Ceruicale ⁊ per apocopen ceruical pe. pro. denominatū a ceruicibus ſignificat ceruicis ſuſtentamentum et munimentū. Hoc eñ inſtrumento delicatorū ceruices cōfouent̄. Iu. Cōducit comites ſellā ceruical amicas. Mar. Tinge caput nardi folio ceruical olebit.

Ceruſa pe. ꝓ. pigmētū. Hiero. ad Furiā. Quid faciat ceruſa in facie chriſtiane.

Ceryx latine preco ⁊ caduceator. Unde Euſe. ſcribit a Nerone cerycas fuiſſe certamine ſuperatos. Sene. ad Serenū. Non vis niſi conſul aut prytanis aut ceryx aut fuſtes adminiſtrare rēp. hoc eſt caduceator ⁊ magiſtratus ad rēp. gerendā. Eſt autē grecū κῆρυξ ἐξ τοῦ κερύαγειν καὶ κηρυκεύω tū Suidas κήρυξ ἐν πολεμω πρέσβυς τεν εἰρηνη.

Ceſſo as: abſtineo: ab opere vaco. Virg. Et ſi quid ceſſare potes requieſce ſub vmbra. Itē Ceſſare tardare remorari. Idē. Ceſſas in vota p̄ceſq;. i. tardus es in vota facienda. Tereñ. in Eu. Paululū ſi ceſſaſſem pithias domi nō offendiſſē: ita iam adornabat fugā. Huius cōpoſitū eſt conceſſo. Plau. Poſtq; aurora eſt nunq; conceſſauimus lauari: aut fricari: aut ornari.

Ceſtiū lintheolū purū ⁊ candidū. Vide ſupra q̄ ſcribitur cum diph. Ceſitium.

Ceſa Ceſius ⁊ Ceſtus. Vide ſupra: quoniam ſcribuntur cum ae diphthōgo.

Cetus ceti ſine diph: piſcis maximus in atlantico mari. Hiero. Sicut fuit Ionas in ventre ceti. Amb. lib. Hexa. Virtute mitigauit mare: diſciplina ſtrauit cetos. Dicit̄ a Cete neu. genere ⁊ nūero plurali. Hier. in Geñ. Creauit deus cete grādia. Sunt aūt cete maiores piſces nō ouū: ſed aīal gignētes tāte magnitudinis: que ſi quādo ſupnatāt fluctibus annare inſulas putes montes altiſſimos ſummis ad celum verticibus eminere. Hi etiā teſtudines marine dicunt̄ a diuo Hierony. in ep̄la ad Preſidiū diaconē ſicut in dictione teſtudo videre potes. Cetus autē cū oe diph. conuentū ſeu congregationē ſignificat a coeundo: id eſt cōueniendo in vnū. Sene. lib. iīj. decla. Qui cetū fecerit capitalis: Qui elegāter ait cetum nomen eſſe magne multitudinis coeuntis ex conſenſu quodam. Saltē digne exp̄mit Suidas. κητος θαλάσσιον φηρίον πόλυειδες ἐστι γὰρ λέων ζυγαινα παρδάλις φύσαμος πρηστις ἡ λεγομενη μαλλι ὃ καὶ δυσαρταγωνισον ἐστι καὶ κριος ἰδειν ἐχθρον ζῶον.

Cetarīj dicunt̄ maiores piſces capientes: ſeu vidētes dicti ab eo ꝙ cete in mari maiora ſunt piſciū genera. Col. lib. ix. Salſamentoꝝ oīm purgamēta que cetarioꝝ officinis euertunt̄ p̄beri cōuenit. Var. Aduertis cetarios cum videre volūt in mari turmas aſcendere in malū alti vt penitus ꝑ aquā ꝑſpiciant.

Cetarie loca iuxta mare ſtagnāte lacu: in quib⁹ Thynni ⁊ aliī huiuſmodi piſces capiunt̄ ⁊ ſaliūtur. Plini⁹ Carteie in cetarīſ aſſuetus polypus exire atq; ibi ſalſamenta populari.

Cetra ſcutum breue loreū: quo (Seruio auctore) vtuntur aphri ⁊ hiſpani. Virgi. Leuas cetra tegit. Hinc cetrati dicti ſunt milites cetris muniti: de quibus fit mentio apud Ceſarem ⁊ Liuium.

Ceuere pe. cor. eſt clunes mouere: qđ fit aut adulādo aut in re venerea turpia operando ⁊ proprie de maribus dicitur. Criſſari ſo de mulieribus. Perſius. An romule ceues. Hic ceuetes auctore Probo molles et obſceni dicuntur.

C Ante H

Chere: ſalue. hoc ſyro hebraicoq; ſermone appellatur Salomlac ſiue ſalomalac. i. pax tecū. χαῖρε.

Chabrias athenienſis ph̄us: ⁊ Impator inclytus. Hic dicere ſolebat terribiliorē eſſe exercitū ceruorū duce leone: q̄ leonū duce ceruo.

Chalaſis pe. cor. tunice genus: qđ χαλάσσαν vocant: a laxitate: vel vt quidā dicūt modus tunice muliebris quo cōnexa circa ceruicē tunica ſumit̄.

Chalaça: collectio ſub cute buboni ⁊ egyptie fabe ſimilis dolorē ſi tangat̄ afferens. A latinis grando dicit̄.

Chalcedonia: ſiue chalcedon vrbs fuit in aſia iuxta boſphorum thracium ex oppoſito ad byçantium. Hanc megarenſes condidere ceci appellati qui nō potius oppoſitum littus elegere in quo iacet conſtātinopolis optimo loco. Hinc olim magna ſynodus celebrata eſt. que inter octo numeratur quib⁹ romana eccleſia p̄cipuū impertit̄ honorē.

Chalcis idis: vrbs metropolitana in Euboea regione inſula iuxta Euripum. Unde chalcidicus a um. Alia eſt In chalcidica regione ſyrie: alia eſt etholia. Eſt et chalcis auis.

Chalcidius a um: nomē gentile. Chalcidius etiam nomen philoſophi.

Chaldea cum ae diph. Aſie maioris regio arabie contermina plana: fontium indiga: in qua babylon ciuitas magna. Chaldeus arphaxat inſtituit: et a ſe arphaxateos noīauit: vt inquit Ioſephus.

Chalix lapidis genus ex quo deducitur ignis.